

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

MẠC THÀNH LUÂN

NGHIÊN CỨU PHÂN CẤP QUẢN LÝ
NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC Ở QUẢNG NINH

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ
CHUYÊN NGÀNH: QUẢN LÝ KINH TẾ

THÁI NGUYÊN - 2013

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

MẠC THÀNH LUÂN

NGHIÊN CỨU PHÂN CẤP QUẢN LÝ
NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC Ở QUẢNG NINH

Chuyên ngành: Quản lý Kinh tế

Mã số: 60.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: TS. TRẦN NHUẬN KIÊN

THÁI NGUYÊN - 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng, đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi; số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa hề được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

Tôi cũng xin cam đoan rằng, mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đã được chỉ rõ nguồn gốc./.

TÁC GIẢ LUẬN VĂN

Mạc Thành Luân

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành được luận văn, ngoài sự cố gắng của bản thân, tôi đã nhận được rất nhiều sự giúp đỡ của các thầy giáo, cô giáo; các đồng nghiệp; bạn bè và gia đình.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến giáo viên hướng dẫn khoa học TS. Trần Nhuận Kiên. Người thầy đã dành nhiều tâm huyết, tận tình hướng dẫn chỉ bảo tôi trong suốt quá trình nghiên cứu đề tài.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn đến các giáo viên Khoa Kinh tế, phòng Quản lý Đào tạo Sau đại học, trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh đã tạo mọi điều kiện giúp đỡ tôi thực hiện đề tài.

Tôi xin trân thành cảm ơn tập thể lãnh đạo các cơ quan, ban, ngành của tỉnh Quảng Ninh đã tạo điều kiện thuận lợi, cung cấp cho tôi số liệu, kiến thức, kinh nghiệm thực tế về công tác phân cấp, quản lý ngân sách nhà nước trên địa bàn tỉnh.

Trong suốt quá trình học tập và thực hiện đề tài, tôi đã nhận được nhiều sự giúp đỡ, động viên, khích lệ từ phía bạn bè và gia đình. Tôi xin chân thành cảm ơn và ghi nhận những tình cảm quý báu đó.

Xin chân thành cảm ơn!

TÁC GIẢ LUẬN VĂN

Mạc Thành Luân

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC BẢNG	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của việc nghiên cứu đề tài.....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu	2
4. Đóng góp mới của luận văn	2
5. Bố cục của luận văn	3
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ PHÂN CẤP QUẢN LÝ NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC	4
1.1. Cơ sở lý luận về Ngân sách nhà nước và phân cấp quản lý NSNN.....	4
1.1.1. Ngân sách Nhà nước và tổ chức hệ thống Ngân sách Nhà nước	4
1.1.2. Phân cấp quản lý NSNN	13
1.1.3. Sự cần thiết phải hoàn thiện phân cấp quản lý NSNN trên địa bàn tỉnh....	29
1.2. Cơ sở thực tiễn về phân cấp quản lý NSNN	34
1.2.1. Thực trạng phân cấp quản lý ngân sách nhà nước tại Việt Nam	34
1.2.2 . Kinh nghiệm phân cấp quản lý NSNN tại một số tỉnh	34
1.2.3. Bài học kinh nghiệm về phân cấp quản lý ngân sách nhà nước cấp tỉnh..	37
Chương 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	39
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	39
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	39
2.2.1. Phương pháp thu thập số liệu.....	39
2.2.2. Phương pháp xử lý số liệu.....	39

2.2.3. Phương pháp phân tích số liệu	40
2.3. Hệ thống các chỉ tiêu phân tích.....	42
Chương 3. THỰC TRẠNG PHÂN CẤP QUẢN LÝ NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH QUẢNG NINH.....	44
3.1. Khái quát đặc điểm tự nhiên và tình hình Kinh tế - Xã hội tỉnh Quảng Ninh..	44
3.1.1. Đặc điểm tự nhiên	44
3.1.2. Khái quát về đặc điểm Kinh tế - Xã hội.....	46
3. 2. Tình hình phân cấp quản lý Ngân sách giai đoạn 2008 - 2012.....	51
3.2.1. Quá trình phân cấp quản lý ngân sách nhà nước	51
3.2.2. Tình hình phân cấp và thực hiện nhiệm vụ thu NSNN.....	56
3.2.3. Tình hình phân cấp và thực hiện nhiệm vụ chi ngân sách nhà nước	61
3.3. Các nhân tố ảnh hưởng tới phân cấp quản lý ngân sách nhà nước trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh	66
3.3.1. Về hình thức cấu trúc nhà nước	66
3.3.2. Về trình độ tổ chức, quản lý kinh tế-xã hội của các cấp chính quyền ..	66
3.3.3. Nhiệm vụ cung cấp các hàng hoá công cộng.....	67
3.3.4. Đặc điểm tự nhiên, kinh tế, xã hội của vùng lãnh thổ	67
3.4. Đánh giá tình hình phân cấp quản lý NSNN trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh giai đoạn 2008 - 2012	68
3.4.1. Những kết quả đã đạt được	68
3.4.2. Những hạn chế và nguyên nhân.....	70
Chương 4. GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN PHÂN CẤP QUẢN LÝ NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC Ở TỈNH QUẢNG NINH.....	78
4.1. Phương hướng hoàn thiện phân cấp quản lý ngân sách nhà nước ở trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh.....	78

4.1.1. Sớm khắc phục sự trùng lặp thẩm quyền, trách nhiệm giữa các cấp TW và địa phương trong quyết định dự toán, điều chỉnh dự toán và phê chuẩn quyết toán ngân sách địa phương	78
4.1.2. Tiếp tục hoàn thiện các quy định pháp lý về phân cấp quản lý ngân sách theo hướng phân cấp nhiều hơn cho địa phương nhằm phát huy quyền làm chủ, năng động, sáng tạo của địa phương	80
4.1.3. Xây dựng và thực hiện các kế hoạch tài chính - ngân sách trung và dài hạn	83
4.1.4. Chuyển việc bố trí ngân sách theo chi phí các yếu tố đầu vào sang bố trí ngân sách theo mục tiêu, kết quả, hiệu quả kinh tế xã hội ở đầu ra.....	84
4.2. Các giải pháp nhằm hoàn thiện phân cấp quản lý ngân sách nhà nước đối với tỉnh Quảng Ninh	86
4.2.1. Bổ sung, hoàn thiện một số quy chế để tăng cường khả năng kiểm soát chi của HĐND địa phương.....	87
4.2.2. Các giải pháp đối với phân cấp nguồn thu và nhiệm vụ chi	87
4.2.3. Cải cách hệ thống quản lý thuế	89
4.2.4. Hoàn thiện hệ thống căn cứ, định mức trong lập và phân bổ dự toán ngân sách	90
4.3. Điều kiện thực hiện các giải pháp.....	91
KẾT LUẬN	94
TÀI LIỆU THAM KHẢO	96

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Chữ viết đầy đủ
HĐND	: Hội đồng nhân dân
UBND	: Ủy ban nhân dân
TW	: Trung ương
TC-KH	: Tài chính Kế hoạch
CNH & HĐH	: Công nghiệp hóa và hiện đại hóa
NSNN	: Ngân sách nhà nước
NSTW	: Ngân sách trung ương
NSDP	: Ngân sách địa phương
NSDP	: Ngân sách địa phương
NSX	: Ngân sách xã
NS	: Ngân sách
QLNS	: Quản lý ngân sách
QLNSNN	: Quản lý ngân sách nhà nước
SXKD	: Sản xuất kinh doanh
XDCB	: Xây dựng cơ bản
TTATGT	: Trật tự an toàn giao thông

DANH MỤC BẢNG

Bảng 3.1: Kết quả thực hiện các chỉ tiêu phát triển kinh tế - xã hội chủ yếu giai đoạn 2008 - 2012	50
Bảng 3.2: Thu NSNN trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh giai đoạn 2008 - 2012	58
Bảng 3.3: Chi NSNN trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh giai đoạn 2008 - 2012.....	61

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của việc nghiên cứu đề tài

Ngân sách Nhà nước (NSNN) là một bộ phận quan trọng nhất trong hệ thống tài chính quốc gia. Thông qua việc quản lý và sử dụng Ngân sách, Nhà nước thực hiện việc khai thác, phân bổ, sử dụng các nguồn lực tài chính nhằm thực hiện các mục tiêu phát triển ổn định, công bằng và bền vững.

Trong công tác quản lý Ngân sách thì vấn đề phân cấp quản lý Ngân sách có vai trò quan trọng, tác động rất lớn trong việc khuyến khích tăng thu, giảm chi, chủ động cân đối ngân sách, nâng cao hiệu quả của công tác quản lý và điều hành NSNN. Chính vì vậy, việc phân cấp quản lý NSNN là một nội dung có ý nghĩa cực kỳ quan trọng trong công cuộc đổi mới cơ chế quản lý kinh tế ở nước ta hiện nay. Đặc biệt, việc phân cấp quản lý NSNN phải luôn được quan tâm hoàn thiện đối với địa bàn tỉnh (thành phố).

Tỉnh (thành phố) là vùng hành chính kinh tế quan trọng. Tỉnh (thành phố) vừa là một cấp vùng kinh tế; lại vừa là một cấp hành chính địa phương lớn nhất. Sự trùng hợp giữa kinh tế và hành chính đã cho phép tỉnh (thành phố) là một cấp Ngân sách quan trọng. Phát triển kinh tế - xã hội các tỉnh (thành phố) là một nhiệm vụ sống còn đối với đất nước, Nhà nước cần phải sử dụng công cụ NSNN như thế nào để thúc đẩy sự phát triển kinh tế xã hội ở các địa phương. Luật NSNN năm 2002, các văn bản dưới luật và Bộ Tài chính hướng dẫn thi hành luật đã có tác dụng to lớn vào việc nâng cao hiệu quả quản lý điều hành ngân sách Nhà nước nhằm thực hiện mục tiêu phát triển đất nước nói chung và từng địa phương nói riêng. Tuy nhiên, tình hình kinh tế, đời sống của cả nước và địa phương phát triển, biến đổi từng ngày, Luật ngân sách và các văn bản khác qua thực hiện bộc lộ những lạc hậu, hạn chế nhất định cần được bổ sung, hoàn thiện trong vấn đề phân cấp quản lý NSNN.

Với lí do đó, tôi chọn đề tài: "***Nghiên cứu phân cấp quản lý ngân sách Nhà nước ở Quảng Ninh***" làm đề tài luận văn thạc sĩ của mình.